

Wyjaśnienie pojęcia tajemnicy zawodowej, przestępstwa przemysłowego. Odpowiedzialność prawna za złamanie tajemnicy zawodowej. Zasady nieuczciwej konkurencji.

Tajemnica zawodowa¹ to informacja pozyskana w wyniku wykonywania zawodu. Tajemnica składa się z elementów takich jak zakaz ujawniania informacji oraz ograniczenie w dostępie do danej wiadomości, co oznacza, że dana informacja nie jest dostępna ogółowi.

Do zapamiętania:

Tajemnica zawodowa to obowiązek zachowania w poufności informacji uzyskanych w związku z wykonywaniem zawodu, który wynika z przepisów prawa, etyki zawodowej lub umowy. Jej celem jest ochrona informacji, których ujawnienie mogłoby wyrządzić szkodę klientowi, pacjentowi, pracodawcy lub interesowi publicznemu. W Polsce nie ma jednej, ogólnej definicji legalnej, ale podobny obowiązek nałożony jest przez Kodeks pracy na pracowników.

Istotną kwestią związaną z tajemnicą zawodową jest próba zdefiniowania zawodu. Literatura przedmiotu wyróżnia następujące jego atrybuty (M. Rusinek, 2007, s. 16-17):

- regularne wykonywanie określonych czynności
- wykonywanie czynności z użyciem zdobytej wiedzy i umiejętności
- czerpanie korzyści finansowej

Przedmiotem tajemnicy zawodowej mogą być zarówno tajemnice prywatne, czyli informacje na temat prywatnego życia konkretnej osoby, jak i tajemnice związane z wykonywaniem zawodu, takie jak np. informacje o funkcjonowaniu organizacji, których ujawnienie może narazić ją na szkodę (M. Rusinek, 2007, s. 23).

Do najpowszechniejszych tajemnic zawodowych można zaliczyć tajemnicę lekarską, dziennikarską czy tajemnicę radcy prawnego, jednak lista zawodów nią objętych jest znacznie dłuższa i obejmuje m.in. zawód psychologa, farmaceuty czy żołnierza. W szczególnych przypadkach możliwe jest zwolnienie z obowiązku dochowania tajemnicy zawodowej udzielane przez sąd.

http://www.bibliotekacyfrowa.pl/Content/23676/PDF/Przestepstwa_przeciwko_prawom_wlasnosc_i_intelektualnej.pdf

---

¹ https://mfiles.pl/pl/index.php/Tajemnica_zawodowa

O przestępstwach patentowych²

Pierwszą grupę przestępstw gospodarczych, które zostały uregulowane w odniesieniu do praw własności przemysłowej stanowią tzw. przestępstwa patentowe. Nazwa ta ma charakter umowy, ponieważ te same przepisy ustawy – Prawo własności przemysłowej, chronią także wzory użytkowe oraz wzory przemysłowe. Można zatem mówić także o przestępstwach przeciwko wzornictwu użytkowemu i przemysłowemu.

Przestępstwem patentowym jest przypisanie sobie autorstwa (tzw. plagiat wynalazczy) albo wprowadzenie w błąd innej osoby co do autorstwa cudzego projektu wynalazczego. Co więcej, przepis karny sankcjonuje także inne sposoby naruszenia prawa twórcy projektu wynalazczego, co w znaczący sposób poszerza ochronę karną w tym zakresie. Jeśli sprawca dokonuje powyższych przestępstw w celu uzyskania korzyści majątkowej lub osobistej (co w praktyce często się zdarza), powinien się liczyć z bardziej surową karą.

Innym przestępstwem patentowym jest z kolei ujawnienie informacji o cudzym wynalazku bądź też inne działanie uniemożliwiające uzyskanie prawa wyłącznego. Wiąże się to z pozbawieniem wynalazku cechy nowości, która jest niezbędna dla uzyskania ochrony. Warto przy tym zwrócić uwagę, iż w świetle zmiany ustawy – Prawo własności przemysłowej, która weszła w życie 1 grudnia 2015 r., możliwe jest udzielenie patentu na wynalazek, jeżeli jego ujawnienie nastąpiło nie wcześniej niż sześć miesięcy przed dniem dokonania zgłoszenia wynalazku i było spowodowane oczywistym nadużyciem w stosunku do zgłaszającego lub jego poprzednika prawnego.

Podobnie jest także karane nieuprawnione zgłoszenie cudzego wynalazku do ochrony, co można potocznie określić mianem karalnego „podszywania się” pod uprawnionego. Co do zasady bowiem, prawo do uzyskania patentu przysługuje twórcy wynalazku.

O przestępstwach przeciwko znakom towarowym

Osobną kategorię przestępstw gospodarczych stanowią przestępstwa przeciwko znakom towarowym. Polegają one na oznaczaniu towarów podrobionym znakiem towarowym lub zarejestrowanym znakiem towarowym, którego sprawca nie ma prawa używać, w celu wprowadzenia ich do obrotu. Przy czym karane jest również dokonywanie obrotu towarami oznaczonymi takimi znakami.

Przez podrobiony znak towarowym należy rozumieć użyte bezprawnie znaki identyczne lub takie, które nie mogą być odróżnione w zwykłych warunkach obrotu od znaków zarejestrowanych, dla towarów objętych prawem ochronnym. Oznacza to, że przedmiotem przestępstwa mogą być wyłącznie znaki podrobione, które są przeznaczone dla tożsamyh towarów (lub usług), dla których używane jest oryginalny znak.

W obowiązującej ustawie przewidziano także możliwość modyfikacji przedstawionych wyżej przestępstw w zależności od towarzyszących im okoliczności. Jeśli zatem przykładowo sprawca dopuści się podrobienia jedynie nieznacznej ilości znaków towarowych, którymi opatrzy swoje towary, może wówczas liczyć na łagodniejszą karę. I odwrotnie, jeśli zaś uczyni

---

² <https://www.jwp.pl/o-przestepstwach-w-swiecie-wlasnosci-przemyslowej/>

sobie z takiego działania stałe źródło swoich dochodów, powinien się liczyć z bardziej dolegliwymi sankcjami.

Warto przy tym wspomnieć, że znaki towarowe mogą być również chronione za pomocą przepisów karnych innych ustaw, w tym ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych lub ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Trochę statystyki – albo jej brak

Przestępstwa przeciwko prawom własności przemysłowej, jako przestępstwa gospodarcze, charakteryzuje stosunkowo niski współczynnik wykrywalności. Powodów takiej sytuacji można upatrywać zasadniczo w niskiej świadomości prawnej dotyczącej prowadzenia tego rodzaju postępowań oraz w wysokim stopniu skomplikowania mechanizmów popełniania tych przestępstw.

Uprawnieni z patentu lub prawa ochronnego na znak towarowy najczęściej nie posiadają stosownej wiedzy o prowadzeniu postępowań karnych w tym zakresie, co jest oczywiście zrozumiałe. Problemu należy zatem upatrywać w niewielkiej liczbie profesjonalnych pełnomocników, którzy posiadają praktykę w prowadzeniu tego rodzaju spraw. Na ogół bowiem brak specjalizacji w tym zakresie jest przyczyną rezygnacji z dochodzenia praw klienta na drodze karnej na rzecz utartej ścieżki postępowania cywilnego. Ma to niewątpliwie przełożenie na ilość obecnych na wokandzie sądu karnego spraw z zakresu własności przemysłowej, a w konsekwencji na stopień wykrywalności tych przestępstw.

Po drugie, specyfika przestępstw gospodarczych jako przestępstw złożonych, często wymagających od sprawców szczególnej wiedzy (np. patentowych) lub dokonywanych na szeroka skalę (np. przeciwko znakom towarowym), także utrudnia ich wykrycie i osądzenie. Pewno z tego powodu obejmuje je tzw. „ciemna liczba”, którą w statystyce kryminalnej określa się przestępczość nieujawnioną. Oznacza to, że realna liczba przestępstw przeciwko prawom własności przemysłowej jest niewspółmiernie większa od tej, która wykazywana jest w oficjalnych statystykach. A tych niestety – przynajmniej w aktualnej postaci – brak.

Z praktyki profesjonalnych pełnomocników kancelarii JWP wynika, iż w ostatnich latach liczba prowadzonych w tym zakresie postępowań sukcesywnie rośnie. Warto zatem nie zapominać o możliwości ochrony praw własności przemysłowej również na drodze procesu karnego.

Bezprawne przejęcie i wykorzystywanie danych elektronicznych

Za przestępstwo uznaje się bezprawne śledzenie, utrwalanie, przejęcie, publikowanie lub inne wykorzystywanie niejawnych danych elektronicznych. Niejawnymi danymi mogą być informacje o zdrowiu i leczeniu pacjentów ośrodków medycznych, a także informacje finansowe, takie jak dane klientów banków itp.

Takie przestępstwo może zostać popełnione na różne sposoby: śledząc dane, tj. obserwując je przez pewien czas, gdy są rozpoznawane i analizowane przez obserwatora. Może to być wykonywane nie tylko podczas fizycznego podglądania, ale też za pomocą niektórych środków, np. potajemnie zapisując na Twoim komputerze oprogramowanie przekazujące obserwatorowi informacje o wykonywanych na nim czynnościach. W przypadku utrwalania danych mogą być

one przenoszone na nośnik, zachowywane w pamięci lub na dysku, a w przypadku przejęcia – utrwalane podczas ruchu w sieciach łączności elektronicznej lub między komputerami, np. wysyłając wiadomość e-mail.

Za przestępstwo uznaje się również rozpowszechnianie tych danych – ich udostępnianie, publikacja, przekazywanie innym osobom, przesyłanie lub zamieszczanie w miejscach dostępnych dla innych.

W celu zabezpieczenia się przed przestępstwami w cyberprzestrzeni można skorzystać ze środków ochrony własnej.

Czym jest nieuczciwa konkurencja?³

Zgodnie z prawem, czynem nieuczciwej konkurencji jest działanie **sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami**, jeżeli **zagroza lub narusza interes innego przedsiębiorcy lub klienta** (art. 3 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, dalej: u.z.n.k.).

Bezprawność sprawcy polega na tym, że działa on sprzecznie z prawem lub dobrymi obyczajami. Dodatkowo jego działalność musi zagrażać lub naruszać interes przedsiębiorcy lub klienta.

Ujawnienie tajemnicy służbowej i zawodowej (art. 266)⁴

Art. 266

§ 1. Kto, wbrew przepisom ustawy lub przyjętemu na siebie zobowiązaniu, ujawnia lub wykorzystuje informację, z którą zapoznał się w związku z pełnioną funkcją, wykonywaną pracą, działalnością publiczną, społeczną, gospodarczą lub naukową, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Funkcjonariusz publiczny, który ujawnia osobie nieuprawnionej informację niejawną o klauzuli "zastrzeżone" lub "poufne" lub informację, którą uzyskał w związku z wykonywaniem czynności służbowych, a której ujawnienie może narazić na szkodę prawnie chroniony interes, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 3. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Zwalczanie nieuczciwej konkurencji

---

³ <https://tajemnica-przedsiębiorstwa.pl/nieuczciwa-konkurencja-przyklady/>

⁴ <https://statystyka.policja.pl/st/kodeks-karny/przestępstwa-przeciwko-14/63624,Ujawnienie-tajemnicy-służbowej-i-zawodowej-art-266.html>

